vers VO OR vers

LEZING 1
65 MINUTEN

EZRA

1-3

De terugkeer uit de Babylonische ballingschap en het begin van het herstel van de tempeldienst.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/ezra/1-3

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Ezra als vervolg op Kronieken	5 min	4
2	Jeremia en de zeventig jaar ballingschap	5 min	6
3	Drie golven van terugkeer uit de ballingschap	3 min	8
4	Ezra en Nehemia in de Hebreeuwse Bijbel	2 min	10
5	De twee tijdsperioden van het boek Ezra	4 min	10
6	Ezra als schrijver en verzamelaar	3 min	12
7	Taal en chronologische volgorde van Ezra	2 min	13
8	Jesaja noemt Kores bij naam	3 min	14
9	De verovering van Babylon door Kores	3 min	16
10	Kores erkent de God van Israël	3 min	18
11	Steun voor de terugkeer van Juda en Benjamin	3 min	20
12	Sesbazar en de teruggave van tempelgerei	3 min	22
13	De lijst van terugkerende families en steden	6 min	24
14	Teruggekeerde priesters en Levieten	2 min	28

15	De tempeldienaren en hun afkomst	3 min	29
16	Priesters zonder bewijs van afstamming	3 min	31
17	Aantallen, gaven en vestiging in Juda	2 min	33
18	Herstel van altaar en offers ondanks angst	4 min	35
19	De bouw en fundering van de nieuwe tempel	3 min	37
20	Vreugde en verdriet over de nieuwe tempel	4 min	39
	Om verder te lezen		41

1

Ezra als vervolg op Kronieken

We beginnen aan onze studie van het boek Ezra, en er zijn nog maar drie historische boeken die we moeten behandelen. Die horen bij een aanzienlijk latere periode dan het laatste van de historische boeken die we al hebben behandeld. We hebben namelijk een doorlopend historisch overzicht gehad vanaf de dood van Mozes, via de tijd van Jozua en de verovering, tot en met de richteren. We hebben de aanstelling van de eerste koningen van Israël gehad, Saul, David en Salomo, en daarna de splitsing van het koninkrijk. Onder David en Salomo was het een wereldrijk, maar het viel uiteen in twee koninkrijken, Israël en Juda. We hebben hun afzonderlijke geschiedenissen gevolgd. We gingen heen en weer en bekeken die twee geschiedenissen naast elkaar. Daarmee zijn we door de boeken Koningen en Kronieken heen gegaan, waarbij 2 Kronieken min of meer parallel loopt aan de boeken Koningen.

Het boek 2 Kronieken, het laatste van de historische boeken die we hebben behandeld, eindigt met dezelfde woorden waarmee het boek Ezra begint. Het is dus heel duidelijk dat Ezra als een vervolg daarop wordt gezien. Het boek 2 Kronieken eindigt met de uitvaardiging van het bevel dat Kores gaf, al staat het er in verkorte vorm. Je kunt dit zien in 2 Kronieken 36:22 en 23. Er staat:

> In het eerste jaar nu van Kores, de koning van Perzië, wekte de HEERE de geest van Kores op, de koning van Perzië, opdat het woord van de HEERE, dat Hij bij monde van Jeremia gesproken had, vervuld zou worden om door zijn hele koninkrijk een boodschap te laten gaan, ook in geschrifte: Zo zegt Kores, de koning van Perzië: Alle koninkrijken van de aarde heeft de HEERE, de God van de hemel, aan mij gegeven, en Hij is het Die mij heeft opgedragen om een huis voor Hem te bouwen in Jeruzalem, dat in Juda ligt. Wie er onder u ook maar tot al Zijn volk behoort — de HEERE, zijn God, zij met hem en laat hij optrekken.
>
> 2 KRONIEKEN 36:22-23

Hier wordt een grote sprong in de tijd gemaakt vanaf de val van Jeruzalem, het voornaamste onderwerp aan het eind van de boeken Koningen en Kronieken. Juda en Jeruzalem vielen in het jaar 586 voor Christus in handen van Nebukadnezar. De tempel werd platgebrand. De stad werd verwoest. De meeste Joden, bijna allemaal, werden weggevoerd naar Babylon en de gebieden waarover Babylon heerste. Alleen de allerarmsten van het land bleven achter in het land Israël. Zeventig jaar lang, had Jeremia gezegd, zouden ze onder de heerschappij van de Babyloniërs staan.

We lezen hier over het einde van die periode, het eerste jaar van Kores, de koning van Perzië, die de Babyloniërs overwon:

Zo zou uitkomen wat de Heer via Jeremia had gezegd. De Heer bracht Kores, de koning van Perzië, ertoe om in zijn hele rijk een boodschap bekend te maken en die ook op schrift te zetten: ‘Dit zegt Kores, de koning van Perzië: De HEERE, de God van de

hemel, heeft mij alle koninkrijken op aarde gegeven. Hij heeft mij opgedragen om voor Hem een huis te bouwen in Jeruzalem, dat in Juda ligt. Wie van jullie tot Zijn volk behoort: de HEERE, zijn God, zij met hem; laat hij optrekken.' Met 'de HEERE' wordt Jahweh bedoeld.

Zo eindigt 2 Kronieken, en zo begint Ezra, want in het openingsvers van Ezra staat:

> In het eerste jaar nu van Kores, de koning van Perzië, wekte de HEERE de geest van Kores op, de koning van Perzië, opdat het woord van de HEERE, dat Hij bij monde van Jeremia gesproken had, vervuld zou worden om door zijn hele koninkrijk een boodschap te laten gaan, ook in geschrifte:
>
> EZRA 1:1

En dan krijgen we dat bevel opnieuw, alleen in een langere versie. Aan het eind van Kronieken beslaat het eigenlijk maar één vers, terwijl het in Ezra drie verzen beslaat. Het lijkt er dus op dat Kronieken een samenvatting heeft gegeven, een verkorte vorm van het bevel van Kores. Ezra begint ermee, zodat hij verdergaat waar het andere boek ophield. Vaak wordt aangenomen dat Ezra niet alleen de schrijver van het boek Ezra is, maar ook van de boeken Kronieken.

2

Jeremia en de zeventig jaar ballingschap

We zijn nu aan het einde van de Babylonische ballingschap. Jeremia had gezegd dat die zeventig jaar zou duren. Waar heeft hij dat gezegd? Dat was in Jeremia hoofdstuk 25. Dit is een van de opmerkelijke profetieën van de Bijbel, omdat Jeremia precies voorspelde hoelang de Joden in Babylon gevangen zouden zitten, en hij had gelijk over

die tijdsduur. Hij zei dat Babylon na die periode verwoest zou worden. In de dagen van Jeremia waren er weinig aanwijzingen voor dat dit zou gebeuren. Jeremia heeft dat zelf beslist niet meer meegemaakt. Maar in Jeremia hoofdstuk 25, vers 12, staat:

> Maar het zal gebeuren wanneer de zeventig jaar voorbij zijn, dat Ik de koning van Babel en dat volk — spreekt de HEERE — hun ongerechtigheid zal vergelden, en ook het land van de Chaldeeën en Ik zal dat maken tot eeuwige woestenijen.
>
> JEREMIA 25:12

Dat is wat er gebeurde. Kores was de Perzische leider die kwam en Babylon overwon, en het koninkrijk viel. Hij was het die vervolgens het bevel uitvaardigde waardoor de Joden mochten terugkeren. Dat gold ook voor andere volken die in gevangenschap waren weggevoerd, al spreekt de Bijbel daar niet over, omdat die zich bezighoudt met het lot van de Joden. Kores stond in feite mensen van veel verschillende nationaliteiten toe naar hun land terug te keren en hun steden te herbouwen. Dat was gewoon zijn beleid. Maar het gebeurde zoals Jeremia had voorspeld, na zeventig jaar ballingschap.

Hoe bereken je die zeventig jaar? Dat is niet het gemakkelijkste wat er is, omdat er drie fasen van deportatie waren, in verschillende jaren, die we als het begin van de Babylonische ballingschap zouden kunnen zien. In 605 voor Christus voerde Nebukadnezar de Joden van adel en hoge afkomst in gevangenschap weg, maar dat ging niet met een erg vijandige machtsovername gepaard. Hij behandelde hen eigenlijk goed. Dit gebeurde blijkbaar zonder strijd. Hij kwam gewoon naar Juda, en Jojakim stond hem alles af wat hij wilde hebben. Hij nam eenvoudigweg enkele gevangenen mee terug naar Babylon. Dat was in 605. Je zou, als je wilt, de Babylonische ballingschap vanaf dat moment kunnen tellen, toen enkele van de eerste ballingen werden weggevoerd. Daar waren natuurlijk Daniël en Sadrach, Mesach en Abed-Nego bij. Zij werden in 605 voor Christus weggevoerd. Daarna kwam Nebukadnezar nog een keer, en toen voerde hij veel meer mensen in gevangenschap weg, onder wie koning Jojachin. Dat was in 597 voor Christus. Dat zou je zeker als een begin van de ballingschap kunnen zien, omdat er meer mensen werden weggevoerd,

een aanzienlijker aantal, onder wie de koning. Of je zou 586 voor Christus kunnen nemen, toen alle Joden, met uitzondering van een heel klein overblijfsel van heel arme mensen, in gevangenschap werden weggevoerd en de tempel werd verwoest.

Als je die zeventig jaar nu zou laten beginnen in 605 voor Christus, of in 597 voor Christus, of in 586 voor Christus, dan zou je natuurlijk op verschillende eindpunten uitkomen. Een van de meest betekenisvolle manieren om de zeventig jaar te berekenen, gaat uit van het feit dat de tempel in 586 voor Christus werd verwoest. De nieuwe tempel werd gebouwd en voltooid in 516 of 515 voor Christus, precies zeventig jaar later. De tempel lag dus daadwerkelijk verwoest, en je zou kunnen betogen dat de gevangenschap van Juda werd bepaald door hun onvermogen om God in Jeruzalem te aanbidden. Die tempel werd platgebrand en werd pas zeventig jaar later herbouwd. Het was echt zo goed als precies zeventig jaar.

Er zijn andere manieren om het te berekenen. Je zou kunnen beginnen bij 605 voor Christus en uitrekenen dat je tot 539 voor Christus, toen de mensen begonnen terug te keren, ongeveer vijfenzestig jaar hebt. Niet helemaal precies zeventig, maar dichtbij genoeg om te kunnen betogen dat je het, als het meer dan vijfenzestig is, op zeventig zou kunnen afronden. Maar er liggen natuurlijk precies zeventig jaar tussen het afbranden van de tempel en de herbouw van de tempel. Mogelijk heeft Jeremia het zo gezien. Op dit moment maakt dat niet zo heel veel uit.

3

Drie golven van terugkeer uit de ballingschap

Ezra, Nehemia en Esther zijn allemaal boeken van onze Bijbel die aan het einde van die periode zijn geschreven. Het zijn de drie boeken van na de ballingschap, zoals gewoonlijk wordt gezegd, terwijl alle andere historische boeken van de Bijbel van vóór de ballingschap zijn. Dat wil zeggen, de geschiedenisboeken van het Oude Testament. Die zijn allemaal van vóór de ballingschap. Met ‘van de ballingschap’ bedoelen we: wat te maken heeft met de ballingschap van de Joden in Babylon. Genesis tot en met 2 Kronieken zijn dus van vóór de ballingschap. Slechts drie van de geschiedenisboeken

zijn van na de ballingschap, en dat zijn deze boeken. Er zijn ook drie profeten van na de ballingschap. Zacharia, Haggaï en Maleachi zijn drie profeten van na de ballingschap. Twee van hen profeteerden in de tijd waarover we in Ezra lezen.

We hebben dus een periode na de gevangenschap waarin God het volk herstelt. Zoals ik al zei, waren er aan het begin van de periode drie deportaties. Er zijn in feite ook drie fasen van terugkeer. De eerste is die welke het onderwerp vormt van de eerste zes hoofdstukken van Ezra. Toen ging een groep Joden vanuit Babylon terug naar Jeruzalem op grond van het besluit van Kores dat hun daarvoor toestemming gaf. Ze werden geleid door een man die Zerubbabel heette, een kleinzoon van koning Jojakim. Hij stamde dus uit de lijn van David. Hij was de vanzelfsprekende, rechtmatige leider van het volk, maar hij werd niet tot koning gemaakt. Op grond van zijn afstamming zou hij de Davidische koning zijn geweest. Maar omdat ze in die tijd een vazalstaat onder Perzië waren, kreeg hij niet de positie van koning, alleen die van gouverneur. Hij was de gouverneur van het volk, Zerubbabel.

Er was in die tijd ook een hogepriester die Jozua of Jesua werd genoemd. Dat zijn gewoon verschillende vormen van dezelfde naam. In het boek Zacharia wordt hij Jozua genoemd. In het boek Ezra wordt hij Jesua genoemd. Maar Jesua en Zerubbabel waren de twee leiders. De wereldlijke leider, de gouverneur, Zerubbabel, en de godsdienstige leider, de hogepriester, Jesua, waren de voornaamste leiders van deze eerste terugkeer. Er kwamen toen maar ongeveer vijftigduizend Joodse gezinnen uit Babylon terug. Dat was nog maar het begin. Dat was in 538 voor Christus.

Later kwam Ezra zelf uit Perzië en keerde hij terug naar Jeruzalem, en dat was weer een tweede terugkeer. Dat was in 458 voor Christus. Nog later kwamen Nehemia en enkele anderen vanuit Perzië terug naar Jeruzalem, en dat was waarschijnlijk omstreeks 444 voor Christus. De Joden keerden dus in drie verschillende golven terug, net zoals ze in drie verschillende golven waren gedeporteerd. Dat betekent dat je, als je verschillende begin- en einddata neemt, verschillende tijdsduren kunt berekenen voor het verblijf van de Joden in Babylon. In wezen lijkt de voorspelling van zeventig jaar vervuld te zijn in de tijd dat de tempel in puin lag.

4

Ezra en Nehemia in de Hebreeuwse Bijbel

Deze boeken van na de ballingschap, Ezra en Nehemia, werden door de Joden in de Hebreeuwse Schriften als één boek beschouwd. Net zoals onze boeken Kronieken één boek waren, onze boeken Koningen één boek waren en onze boeken Samuel één boek waren. In de Hebreeuwse Schriften werden Ezra en Nehemia oorspronkelijk als één boek behandeld. Maar de twee werden gesplitst, net als die andere boeken, in de tijd dat de Septuaginta in het Grieks werd vertaald.

De Septuaginta bevatte echter naast de Bijbelboeken ook andere boeken, waaronder een apocrief boek Ezra. Ons boek Ezra werd in de Septuaginta dus 2 Ezra genoemd, omdat het apocriefe boek Ezra 1 Ezra werd genoemd, of Esdras in het Grieks. Als je de Septuaginta erbij pakt, vind je daar 1 en 2 Esdras. Het tweede daarvan is ons boek Ezra. Het eerste is een apocrief boek dat niet als onderdeel van de geïnspireerde Schrift wordt beschouwd. Ook nadat de Septuaginta was vertaald, bleef de Hebreeuwse Bijbel Ezra en Nehemia als één boek behandelen, tot in de moderne tijd, tot ongeveer 1448. Toen begon de Hebreeuwse Bijbel zelf Ezra en Nehemia als twee boeken te behandelen. Men denkt eigenlijk dat Ezra ze allebei heeft geschreven. Nehemia bevat enkele herinneringen in de ik-vorm van de man Nehemia. Maar men denkt dat Ezra de dagboeken of herinneringen van Nehemia heeft verzameld toen hij zowel de boeken Kronieken als Ezra en Nehemia samenstelde. Men beschouwt al deze boeken dus als boeken van na de ballingschap, geschreven door Ezra.

5

De twee tijdsperioden van het boek Ezra

Dan nu de tijd waarin het boek Ezra zich afspeelt, zonder Nehemia erbij te rekenen. Het boek gaat over twee verschillende perioden, en er ligt een scheiding tussen hoofdstuk 6 en hoofdstuk 7. De eerste zes hoofdstukken horen bij de ene periode, en de hoofdstukken 7 tot en met 10 horen bij de andere. Daartussen ligt bijna 60 jaar waarover het boek Ezra eigenlijk geen informatie geeft. Maar we hebben wel informatie over die periode van 60 jaar in het boek Esther. Want de regering van

Xerxes, of Ahasveros zoals hij in het Oude Testament wordt genoemd, viel in die periode tussen Ezra hoofdstuk 6 en Ezra hoofdstuk 7. Het boek Esther en het verhaal daarin horen chronologisch dus eigenlijk midden in dit boek thuis. Maar we zullen het uiteraard afzonderlijk behandelen, nadat we dit boek hebben doorgenomen.

In het eerste van deze gedeelten keert de eerste groep mensen terug uit Babylon, onder leiding van Zerubbabel en Jesua. Deze periode beslaat ongeveer 20 of 22 jaar. Ze begint in 538 voor Christus, wanneer het besluit van Kores wordt uitgevaardigd. Maar de ballingen komen daar waarschijnlijk pas rond 537 of 536 voor Christus daadwerkelijk aan. Hun reis kan dus wel een jaar hebben geduurd. Velen van hen moesten 800 mijl te voet afleggen, en dat zou op zijn minst vele maanden duren. Hoewel het besluit van Kores dus uit 538 voor Christus dateert en het boek begint met het vastleggen van dat besluit, slaat het de reistijd van het volk over. Het begint met het oprichten van het altaar enzovoort, wat eigenlijk rond 536 voor Christus gebeurde.

Vanaf 536 voor Christus, gedurende 20 jaar tot 516 voor Christus, toen de tempel werd gebouwd: dat is de eerste periode die in die eerste zes hoofdstukken wordt behandeld. Die omvat de regeringen van drie Perzische koningen. Zij spelen soms een rol in het verhaal, omdat er mensen zijn die proberen de Joden tegen te werken bij de herbouw van de tempel. Ze doen per brief een beroep op de koningen van Perzië. We zullen dus op verschillende momenten in het verhaal over verschillende koningen van Perzië lezen.

Na die periode van 20 of 22 jaar volgt er een onderbreking van ongeveer 58 jaar, waarin het boek Esther zich afspeelt. Maar daar zullen we ons nu nog niet mee bezighouden. Aan het einde van die onderbreking komen we bij hoofdstuk 7. De hoofdstukken 7 tot en met 10 beslaan een periode van misschien één of twee jaar. Het is maar een heel korte periode, en het is de tijd waarin Ezra naar Jeruzalem terugkeert. Hij komt daar voornamelijk om enkele hervormingen door te voeren. Hij komt om de orde te herstellen in de godsdienst en de aanbidding van de gemeenschap in Jeruzalem. Die mensen zijn uit Babylon teruggekomen, maar hebben op sommige punten compromissen gesloten enzovoort. Hij komt om hun godsdienstige aanbidding te zuiveren en wat hervormingen door te voeren.

Hij kwam in 458 voor Christus, tijdens de regering van Arthahsasta. Arthahsasta regeerde van 464 tot 424. Het was tijdens die 40 jaar durende regering van Arthahsasta, ergens midden in die periode, dat Ezra terugkwam naar Jeruzalem. Er ligt dus een onderbreking van 58 jaar tussen. In die tijd regeerde Xerxes in Perzië. Hij regeerde van 485 tot 465 voor Christus, 20 jaar, en hij was natuurlijk de echtgenoot van Esther. Zij was zijn koningin. Van het begin van Ezra tot het einde van Ezra, met inbegrip van die onderbreking van 58 jaar in het midden, beslaat het dus in totaal ongeveer 80 jaar geschiedenis.

6

Ezra als schrijver en verzamelaar

Wat het auteurschap betreft: van oudsher geloven de Joden dat Ezra de auteur is. In ieder geval spreekt de auteur in de hoofdstukken 8 en 9 in de ik-vorm als Ezra. Hij zegt: ‘Ik deed dit en ik hoorde dat enzovoort, en ik reageerde op deze manier.’ Ezra maakt zich dus in ieder geval bekend als de auteur van die hoofdstukken. Op andere plaatsen lijkt het in de derde persoon geschreven te zijn en spreekt Ezra niet over zichzelf. Maar zijn boek is duidelijk een samenstelling van andere werken, want veel van wat hij schrijft, gebeurde voordat hij geboren was. Alles in de hoofdstukken 1 tot en met 6 gebeurde 60 jaar voordat hij zelf naar Jeruzalem kwam. Hij moest dus op andere bronnen steunen, net als bij het schrijven van de boeken Kronieken. Hij zou op eerdere schriftelijke bronnen moeten steunen.

In dit geval bestaat ongeveer de helft van het boek Ezra uit documenten die hij waarschijnlijk op schrift had en die hij verzamelde om dit boek samen te stellen. Er zijn brieven uit de correspondentie tussen de koningen van Perzië en andere partijen. Die hele correspondentie zou natuurlijk iets zijn wat Ezra gewoon in schriftelijke vorm in handen kreeg en in het boek opnam en invoegde. Die gedeelten heeft hij niet geschreven. Hij heeft ze alleen opgenomen.

Er zijn ook veel uitvoerige lijsten met de namen van de families die terugkeerden. Hoofdstuk 2 van Ezra bevat zo'n lange lijst. Het is duidelijk dat hij die niet uit zijn geheugen of door rechtstreekse openbaring opstelt. Hij heeft een of andere bron voor die informatie. Zo zijn er ook lijsten van andere dingen, lijsten van mensen die

ongeoorloofde huwelijken waren aangegaan en die moesten ontbinden. Er zijn lijsten van de voorwerpen die Nebukadnezar uit de tempel had meegenomen en die werden teruggegeven, met de aantallen ervan, enzovoort. Ezra lijkt iemand te zijn geweest die van zulke details hield. Hij was trouwens een priester, en we zien een priesterlijke inslag in deze boeken die hij schreef.

Zelfs in de boeken Kronieken is er veel meer aandacht voor priesterlijke zaken dan in de boeken Koningen en Samuel, die dezelfde geschiedenis beschrijven. De schrijver van Kronieken geeft veel details over hoe de zangers in de tempel waren ingedeeld en wie de poortwachters waren. Veel details over tempelrituelen die voor een priester interessant zouden zijn en voor andere mensen niet zo interessant, zijn in Kronieken opgenomen. Je ziet in het boek Ezra dezelfde belangstelling voor priesterlijke en Levitische zaken, omdat Ezra een priester is en vanuit het gezichtspunt van een priester schrijft.

7

Taal en chronologische volgorde van Ezra

De meeste boeken van het Oude Testament zijn helemaal in het Hebreeuws geschreven. Er zijn maar twee uitzonderingen. De ene is Ezra en de andere is Daniël. Beide boeken hebben gedeelten die in het Hebreeuws zijn en gedeelten die dat niet zijn. Het boek Daniël heeft twaalf hoofdstukken, waarvan er zes in het Aramees en zes in het Hebreeuws zijn geschreven. Daniël is ongeveer voor de helft Hebreeuws en voor de helft Aramees. Ezra is bijna helemaal in het Hebreeuws, maar er zijn gedeelten, vooral de correspondentie van de Perzische koningen die hij opneemt, die ons in het Aramees worden gegeven. Dat komt ongetwijfeld doordat hij die brieven gewoon in hun oorspronkelijke taal had en ze zonder ze te vertalen in zijn boek overschreef.

Hoofdstuk 4, vers 8 tot en met hoofdstuk 6, vers 18 is dus een van de gedeelten die in het origineel in het Aramees staan in plaats van in het Hebreeuws. Dat is hoofdstuk 4, vers 8 tot en met hoofdstuk 6, vers 18. Het andere gedeelte dat in het Aramees staat, is hoofdstuk 7, vers 12 tot en met 26.

Er is discussie over de werkelijke chronologische volgorde van de gebeurtenissen. Sommige geleerden geloven dat Ezra na Nehemia kwam in plaats van ervoor. Er zijn argumenten die geleerden voor dit soort zaken gebruiken, maar de kwestie blijft onbeslist. Onder geleerden is het omstreden of de volgorde waarin ze in onze Bijbel staan de juiste is, of dat die veranderd zou moeten worden. Er is eigenlijk geen reden die ons zou dwingen af te wijken van de canonieke volgorde in de Bijbel, dus daar gaan we van uit. Als om een of andere reden zou blijken dat we het mis hadden en Nehemia eerder kwam dan Ezra, of hoe het ook zat, dan weet ik niet of we iets zijn misgelopen doordat we dat niet wisten. Ik denk dat we die volgorde redelijk goed kunnen vertrouwen. Het is een heel oude volgorde in de Hebreeuwse Bijbel, en daarom is die waarschijnlijk juist. Als die niet juist is, staat er niet veel op het spel. Maar weet gewoon dat daar onder geleerden enige discussie over bestaat.

8

Jesaja noemt Kores bij naam

Nu dat gezegd is, gaan we kijken naar de inhoud van Ezra. Zoals ik al aangaf, begon hij op dezelfde manier als waarop hij het boek 2 Kronieken afsloot, met het vastleggen van het decreet van Kores. Hij zegt dat in dit decreet staat:

In het eerste regeringsjaar van Cyrus, de koning van Perzië, bracht Jahweh hem ertoe om te doen wat de Heer via Jeremia had gezegd, zodat dat zou uitkomen.

Josephus zegt dat Kores bij dit decreet werd beïnvloed doordat men hem het boek Jesaja had laten zien. Ezra zegt dat het gebeurde opdat de profetie van Jeremia vervuld zou worden. Hij heeft het natuurlijk over Jeremia's voorspelling dat er een zeventigjarige ballingschap in Babel zou zijn, en die is uitgekomen. Maar het is nog opmerkelijker dat Jesaja Kores had voorspeld en hem zelfs bij naam had genoemd, meer dan honderdvijftig jaar voordat hij werkelijk iets deed, voordat hij Babel veroverde.

In Jesaja hoofdstuk 44 voorspelt Jesaja de Babylonische ballingschap. Hij voorspelt ook dat Kores degene zal zijn die de Joden zal toestaan terug te gaan en de tempel te herbouwen. Het staat in dichterlijke taal, maar het laat heel weinig aan de verbeelding

over. In Jesaja 44:26 is God Degene:

> Die het woord van Zijn knecht gestand doet, en de raad van Zijn boden volbrengt; Die tegen Jeruzalem zegt: U zult bewoond worden, en tegen de steden van Juda: U zult herbouwd worden, en: Ik doe hun puinhopen herrijzen; Die tegen de diepte zegt: Word droog, uw rivieren zal Ik doen opdrogen; Die over Kores zegt: Hij is Mijn herder, en hij zal al Mijn welbehagen volbrengen, door tegen Jeruzalem te zeggen: Word gebouwd, en tegen de tempel: Word gegrondvest.
>
> JESAJA 44:26-28

Hoofdstuk 45:

> Zo zegt de HEERE tegen Zijn gezalfde, tegen Kores, die Ik vastgrijp bij zijn rechterhand, om de volken vóór hem neer te werpen, en de lendenen van koningen zal Ik ontgorden; om deuren voor hem te openen, poorten zullen niet gesloten worden:
>
> JESAJA 45:1

Enzovoort.

Kores wordt op deze plaatsen bij naam genoemd, en Jesaja leefde ongeveer 150 jaar voordat Kores werd geboren. Dit werd uitgesproken 200 jaar voordat hij daadwerkelijk Babylon veroverde. Dit heeft sceptici er natuurlijk toe gebracht te opperen dat Jesaja deze verzen misschien niet echt heeft geschreven, omdat Jesaja eenvoudigweg te vroeg leefde om van Kores te kunnen weten. Sceptici geloven niet in goddelijke inspiratie. Daarom kunnen ze zich niet voorstellen dat iemand die in de tijd van Jesaja leefde, zeven eeuwen voor Christus, Kores bij naam zou kunnen noemen en zou kunnen vertellen wat hij zou doen.

Maar wie in goddelijke inspiratie gelooft, beseft dat dit niet eens de eerste keer is dat zoiets is gebeurd. Want een niet bij naam genoemde profeet profeteerde in 1 Koningen hoofdstuk 12 dat Josia zou komen en een altaar in Bethel zou verwoesten. En Josia was nog niet geboren en zou ook pas een paar honderd jaar later geboren worden. God had dus al eens eerder, vóór dit geval, een man bij naam genoemd en gezegd wat hij zou doen, een paar eeuwen voordat hij werd geboren. Dat heeft Jesaja dus met Kores gedaan.

9

De verovering van Babylon door Kores

Wat hier in Jesaja over Kores wordt gezegd, staat midden in deze profetie over hem, in Jesaja 44:27. Daar staat:

Hij zegt tegen de diepte: Val droog, dan zal Ik je rivieren laten opdrogen.

Kores veroverde Babylon door de bedding van de rivier de Eufraat, die onder de muur door liep, droog te leggen. In plaats van de muur van Babylon te moeten beklimmen of afbreken, kon hij er dus onderdoor gaan. Hij verlegde de loop van de Eufraat, zodat de rivierbedding droogviel op het punt waar die onder de muren van Babylon door liep. Daarna liet hij zijn legers door de rivierbedding naar binnen marcheren.

De Babyloniërs wisten trouwens dat dit een kwetsbare plek kon zijn waarlangs ze aangevallen konden worden. Daarom hadden ze bronzen poorten in de rivierbedding geplaatst, zodat mensen niet konden doen wat Kores deed. Maar die poorten stonden toevallig open toen Kores erdoorheen kwam. Niet-bijbelse geschiedschrijvers opperen dat dit kwam doordat er in Babylon mensen met Kores samenwerkten die de poorten openden. Misschien waren de mensen in Babylon niet tevreden met Belsazar, die hen in dronkenschap regeerde, en wilden ze dat Kores binnenkwam. Daarom openden ze de poorten. We weten niet of dat zo is. Het zou nog steeds de profetie vervullen, ook als het op een heel natuurlijke manier gebeurde, als mensen aan de kant van Kores stonden en die poorten openden. Of misschien opende God ze. We weten het niet.

Maar dit lezen we wel in Jesaja 45, vers 1. Hij zegt dat God het volgende zou doen:

de dubbele deuren voor hem openen, zodat de poorten niet dichtgaan.

En Hij noemt in vers 2 de bronzen poorten:

> Zelf zal Ik voor u uit gaan, het oneffene zal Ik rechtmaken, bronzen deuren zal Ik openbreken, en ijzeren grendels stukbreken.
>
> JESAJA 45:2

Er wordt dus voorspeld dat deze bronzen poorten geopend zullen worden, dat dit obstakel zal worden weggenomen. De rivier zal worden drooggelegd. Kores zal binnenkomen en Babylon veroveren, en hij zal de Joden toestemming geven om terug te gaan naar hun land.

Het is interessant dat Ezra deze profetie niet noemt, terwijl die nog opmerkelijker lijkt dan die van Jeremia. Misschien wilde hij er eenvoudigweg niet verder over uitweiden en was het genoeg om te noemen dat Jeremia dit had voorspeld. Maar hoe dan ook, volgens Josephus werd Kores beïnvloed doordat men hem deze verzen in Jesaja liet zien. Nu kan het ook zijn dat dat niet is gebeurd. Misschien gist Josephus er alleen maar naar. We weten niet waar Josephus zijn informatie vandaan haalde. Maar het is mogelijk dat een priester, nadat Kores Babylon had veroverd, hem deze verzen in Jesaja liet zien en zei: ‘Kijk, onze profeet heeft gezegd dat jij dit zou doen.’

10

Kores erkent de God van Israël

Er is enige reden om te geloven dat dit waar zou kunnen zijn, want in vers 2 staat in zijn besluit:

> Zo zegt Kores, de koning van Perzië: Alle koninkrijken van de aarde heeft de HEERE, de God van de hemel, aan mij gegeven, en Hij is het Die mij heeft opgedragen om een huis voor Hem te bouwen in Jeruzalem, dat in Juda ligt.
>
> EZRA 1:2

Dat is wat Jesaja zei. De HEERE zegt:

> Zo zegt de HEERE tegen Zijn gezalfde, tegen Kores, die Ik vastgrijp bij zijn rechterhand, om de volken vóór hem neer te werpen, en de lendenen van koningen zal Ik ontgorden; om deuren voor hem te openen, poorten zullen niet gesloten worden:
>
> JESAJA 45:1

Hij zou dus naar die voorspelling kunnen verwijzen:

Jahweh, de Heer, de God van de hemel, heeft het mij gegeven.

Hij zegt niet: ‘Mijn Perzische goden hebben mij deze overwinningen gegeven’, zoals je van iemand zou kunnen verwachten. Maar hij erkent de HEERE als Degene Die dat in Zijn soevereiniteit heeft gedaan.

Hij zegt:

> Zo zegt Kores, de koning van Perzië: Alle koninkrijken van de aarde heeft de HEERE, de God van de hemel, aan mij gegeven, en Hij is het Die mij heeft opgedragen om een huis voor Hem te bouwen in Jeruzalem, dat in Juda ligt. Wie er onder u ook maar tot al Zijn volk behoort — zijn God zij met hem — laat hij optrekken naar Jeruzalem, dat in Juda ligt, en laat hij het huis van de HEERE, de God van Israël, bouwen; Hij is de God Die in Jeruzalem woont.
>
> EZRA 1:2-3

Dan zegt hij tussen haakjes:

Hij is God.

[Vertalersnoot: De spreker volgt hier de Engelse formulering ‘He is God’, die als afzonderlijke tussenzin staat. De hierboven aangehaalde Nederlandse vertaling heeft: ‘Hij is de God Die in Jeruzalem woont.’]

Dat Kores dit zegt, zou opnieuw gemakkelijker te verklaren zijn als hij inderdaad de profetieën van Jesaja had gezien en verbaasd was geweest dat een Joodse profeet, honderden jaren vóór zijn tijd, hem bij naam had genoemd en had gezegd wat hij zou doen. Hij zou gemakkelijk kunnen zeggen: ‘Nou, die Jahweh, Hij is God. Jahweh is Degene Die mij hier tot heerser heeft gemaakt. Jahweh heeft mij opgedragen om jullie volk te laten terugkeren en jullie huis te laten bouwen.’ Dat is allemaal inderdaad in Jesaja te vinden. En zo zou een heidense koning op deze manier over de HEERE spreken en zeggen dat Hij God is, de God van Israël. Zoals bijvoorbeeld Nebukadnezar dat bij gelegenheid had gedaan, toen hij onder de indruk was van wat God hem door Daniël of door Sadrach, Mesach en Abed-Nego liet zien.

11

Steun voor de terugkeer van Juda en Benjamin

In vers 4 staat:

> En ieder die achtergebleven is, uit alle plaatsen waar hij als vreemdeling verblijft, laten zijn plaatsgenoten hem helpen met zilver, met goud, met allerlei bezittingen en met vee, naast de vrijwillige gave voor het huis van God, Die in Jeruzalem woont.
>
> EZRA 1:4

Kores zegt:

Iedere Jood die in mijn gebied woont en onder mijn gezag valt, mag als hij dat wil teruggaan naar Jeruzalem en daar het huis van de Heer bouwen. Ik doe dit omdat ik een opdracht heb gekregen van Jahweh, de ware God, de God van Israël.

Maar hij zegt:

Als jullie niet meegaan, hoeft dat ook niet, maar jullie moeten wel financieel bijdragen. Dus als jullie blijven waar jullie zijn en niet teruggaan naar Jeruzalem, moeten jullie geld sturen om jullie broeders te helpen die wel gaan.

Kores heeft echt de weg vrijgemaakt voor de herbouw van de tempel, ook al was hij een heiden.

Vers 5:

> Toen stonden de familiehoofden van Juda en Benjamin, en de priesters en de Levieten op, allen bij wie God de geest had opgewekt om op te trekken om het huis van de HEERE te bouwen, Die in Jeruzalem woont.
>
> EZRA 1:5

Er worden de familiehoofden van Juda en Benjamin genoemd, en de Levieten en priesters. De andere stammen worden niet genoemd. De reden daarvoor is natuurlijk dat de tien stammen van het noorden al lang voordat de Babylonische ballingschap begon, vernietigd waren, 150 jaar daarvoor. Dus enige tijd eerder waren de noordelijke stammen zo ongeveer van de kaart geveegd. Maar sommige leden van die stammen waren eerder naar het zuidelijke koninkrijk Juda geëmigreerd.

Het zuidelijke koninkrijk Juda bestond in wezen uit de stammen Juda en Benjamin, en zij hadden hun stamidentiteit behouden. Hun familiehoofden wisten tot welke stammen ze behoorden, omdat ze die identiteit helemaal tot aan de tijd van de ballingschap hadden behouden. Van de mensen uit de andere stammen waren sommigen daarentegen deel gaan uitmaken van het volk van Juda. Waarschijnlijk hadden sommigen nog wel de kennis van hun stamidentiteit behouden, maar ze waren in het land Juda grotendeels opgegaan in de bevolking.

De Levieten en priesters zouden natuurlijk een uitzondering zijn, omdat de Levieten een bijzondere identiteit hadden. De meesten van hen waren ongetwijfeld vóór de val van het noordelijke koninkrijk al teruggekeerd naar Juda. Het beleid van het noordelijke koninkrijk hield de Levieten niet in ere. Daarom hadden ze al in de eerste tijd na de splitsing in de twee koninkrijken een reden om terug te gaan naar Juda. Dus de stam Juda bestond overwegend uit Juda en Benjamin en Levieten, als duidelijk onderscheiden groepen. Er waren ook leden van andere stammen onder hen, maar misschien waren die stammen niet zo duidelijk onderscheiden en herkenbaar gebleven.

> En allen rondom hen ondersteunden hen met zilveren voorwerpen, met goud, met bezittingen, met vee en met kostbaarheden, naast alles wat vrijwillig gegeven was.
>
> EZRA 1:6

Dat wil zeggen, de mensen die niet met hen teruggingen, de Joden om hen heen, hielpen hen financieel.

12

Sesbazar en de teruggave van tempelgerei

> Ook liet koning Kores de voorwerpen van het huis van de HEERE halen, die Nebukadnezar uit Jeruzalem had gehaald en in het huis van zijn goden had geplaatst. Kores, de koning van Perzië, liet ze halen door de dienst van Mithredath, de schatbewaarder, en die telde ze en droeg ze over aan Sesbazar, de vorst van Juda.
>
> EZRA 1:7-8

Over de identiteit van Sesbazar bestaat onenigheid. Na hoofdstuk 1 wordt hij eigenlijk niet meer als persoon in het verhaal genoemd. In plaats daarvan wordt Zerubbabel als de gouverneur genoemd, al in hoofdstuk 2 en vooral in hoofdstuk 3. Zerubbabel wordt in hoofdstuk 2, vers 2 genoemd als degene met wie de ballingen terugkeerden. En als je dan bij hoofdstuk 3 komt, zijn Zerubbabel en Jesua duidelijk de leiders van het volk daar.

Wie is deze Sesbazar? Een theorie die sommige oudere uitleggers, zoals Matthew Henry, aanhingen, was dat Sesbazar gewoon een andere naam voor Zerubbabel was. Dat is mogelijk, want veel van deze personen hadden meer dan één naam, en Zerubbabel kan ook de naam Sesbazar hebben gehad. Als dat zo was, zou dat waarschijnlijk betekenen dat Zerubbabel zijn Joodse naam was en Sesbazar zijn Perzische naam, net zoals Daniël en zijn metgezellen zowel Hebreeuwse als Babylonische namen hadden. Eigenlijk zou Sesbazar eerder een Babylonische dan een Perzische naam zijn.

Maar de meeste geleerden zijn het er niet mee eens dat dit dezelfde persoon is. Velen van hen geloven dat Sesbazar een man was die lager in rang stond dan Zerubbabel. Wel werden deze goederen aan hem toevertrouwd en kreeg hij de verantwoordelijkheid voor het veilige vervoer ervan naar Jeruzalem. Hij had niet veel politiek gezag in de gemeenschap die terugkeerde, en Zerubbabel was de man die dat gezag had.

Sommigen zeggen dat Sesbazar inderdaad vóór Zerubbabel tot gouverneur was aangesteld, maar dat niet lang is gebleven. Misschien is hij al vroeg gestorven of heeft hij om wat voor reden dan ook zijn ambt al vroeg neergelegd, en heeft Zerubbabel zijn plaats ingenomen. Dit is iets waarover we waarschijnlijk nooit uitsluitsel zullen kunnen krijgen, tenzij er nog andere documenten worden ontdekt die nog niet ontdekt zijn en die ons meer over Sesbazar vertellen. Hoe dan ook, in hoofdstuk 1 is hij in beeld, maar in de andere hoofdstukken hebben we in plaats van hem Zerubbabel als leider.

Vers 9:

> Dit zijn de aantallen ervan: dertig gouden schalen, duizend zilveren schalen, negenentwintig messen, dertig gouden bekers, vierhonderdtien andere zilveren bekers; andere voorwerpen: duizend. Het totaal van de voorwerpen van goud en zilver: vijfduizend vierhonderd. Sesbazar bracht dit alles mee, toen de ballingen van Babel naar Jeruzalem gebracht werden.
>
> EZRA 1:9-11

Hij ging dus met hen mee, maar in het verdere verhaal lijkt hij geen belangrijke rol te spelen.

13

De lijst van terugkerende families en steden

Hoofdstuk 2 zegt:

> Dit zijn de bewoners van het gewest die optrokken uit de gevangenschap van de ballingen die Nebukadnezar, de koning van Babel, in ballingschap had gevoerd naar Babel, en die terugkeerden naar Jeruzalem en naar Juda, ieder naar zijn eigen stad, die meekwamen met Zerubbabel, Jesua, Nehemia, Seraja, Reëlaja, Mordechai, Bilsan, Mispar, Bigvai, Rehum en Baëna. Dit is het aantal mannen van het volk Israël:
>
> EZRA 2:1-2

Jesua is natuurlijk de hogepriester. Zerubbabel en Jesua worden hierna vaak samen genoemd als de leiders.

De hier genoemde Nehemia was niet de Nehemia naar wie het boek is genoemd. Tenminste, de meeste geleerden geloven niet dat het die Nehemia is.

Mordechai is natuurlijk de naam van een belangrijk personage in het boek Esther. Maar ook hier zouden geleerden deze Mordechai niet met die Mordechai vereenzelvigen, omdat het eerlijk gezegd qua tijd niet goed past. Deze Mordechai ging terug naar Jeruzalem, terwijl de andere Mordechai in het boek Esther op een later tijdstip dan dit nog in Perzië woonde. Dus vrijwel zeker een andere Mordechai.

Vervolgens worden ze in kleinere groepen onderverdeeld. Die kleinere groepen worden op verschillende manieren opgesomd. Soms worden ze vermeld als mensen die meegingen met een bepaalde persoon van wie de naam wordt gegeven. Andere

keren worden ze genoemd naar de steden waar ze vandaan komen. Het lijkt erop dat deze twee manieren om hen aan te duiden door elkaar worden gebruikt. In vers 3 staat:

> de nakomelingen van Paros: tweeduizend honderdtweeënzeventig; de nakomelingen van Sefatja: driehonderdtweeënzeventig; de nakomelingen van Arach: zevenhonderdvijfenzeventig; de nakomelingen van Pahat-Moab, van de nakomelingen van Jesua en Joab: tweeduizend achthonderdtwaalf; de nakomelingen van Elam: duizend tweehonderdvierenvijftig; de nakomelingen van Zattu: negenhonderdvijfenveertig; de nakomelingen van Zakkai: zevenhonderdzestig;
>
> EZRA 2:3-9

Verderop is het soms moeilijk om te weten of deze namen namen van steden of namen van mensen zijn. Tot nu toe zijn we beide al tegengekomen. Namen zoals Sefatja in vers 4 zullen de naam van een persoon zijn. Maar een naam als Pahat-Moab in vers 6 is vrijwel zeker de naam van een stad, hoewel er in die groep mensen van Jesua en Joab zijn. We krijgen dus de mensen van X, en X is dan ofwel een stad — ongetwijfeld waren die mensen weggevoerd uit de stad die wordt genoemd — ofwel de naam van een persoon.

[Vertalersnoot: De spreker bespreekt hier de Engelse formulering ‘people of’, oftewel ‘mensen van’. In de Nederlandse Bijbelcitaten hierboven staat ‘de nakomelingen van’.] Dat is dan iemand die bij de terugkeer aan het hoofd van die familie staat, of misschien een voorouder van die mensen. Maar veel van deze namen zijn eenvoudigweg niet te identificeren. We weten niet of het de naam van een persoon of een plaatsnaam is, maar we hebben alleen deze aantallen die erbij horen.

Dus vers 10:

> de nakomelingen van Bani: zeshonderdtweeënveertig; de nakomelingen van Bebai: zeshonderddrieëntwintig; de nakomelingen van Azgad: duizend tweehonderdtweeëntwintig; de nakomelingen van Adonikam: zeshonderdzesenzestig; de nakomelingen van Bigvai: tweeduizend zesenvijftig; de nakomelingen van Adin: vierhonderdvierenvijftig; de nakomelingen van Ater, van Hizkia: achtennegentig; de nakomelingen van Bezai: driehonderddrieëntwintig; de nakomelingen van Jora: honderdtwaalf; de nakomelingen van Hasum: tweehonderddrieëntwintig; de nakomelingen van Gibbar: vijfennegentig; de nakomelingen van Bethlehem: honderddrieëntwintig; de mannen van Netofa: zesenvijftig; de mannen van Anathoth: honderdachtentwintig;
>
> EZRA 2:10-23

Ik wil even vermelden dat Jeremia oorspronkelijk uit Anathoth kwam, een priesterstad in Juda. Toen hij in de gevangenis zat, kreeg hij van God de opdracht om een stuk grond te lossen, om van zijn oom, als ik het goed heb, een stuk grond in Anathoth te kopen. En dat terwijl die stad onder de voet gelopen zou worden en al haar inwoners in ballingschap zouden gaan. Maar God liet hem de rechten erop en de eigendomsakte van dit stuk grond kopen als een daad van geloof in zijn eigen profetie dat het volk zou terugkomen.

Hij wist dus dat Anathoth, net als de rest van Juda, gedoemd was om voor 70 jaar in ballingschap te gaan. Jeremia zou dit stuk grond nooit zien. Maar door er een eigendomsakte van te kopen, zei hij op een symbolische manier: ‘Op een dag zullen

mensen uit Juda dit stuk grond weer in bezit hebben', want God zal hen terugbrengen uit Babel. We zien dus dat er mensen uit Anathoth, de stad van Jeremia, zijn onder degenen die terugkeren, 128 in totaal.

> de nakomelingen van Azmaveth: tweeënveertig; de nakomelingen van Kirjath-Arim, Kefira en Beëroth: zevenhonderddrieënveertig;
>
> EZRA 2:24-25

Dat is duidelijk een stad.

> de nakomelingen van Rama en Gaba: zeshonderdeenentwintig; de mannen van Michmas: honderdtweeëntwintig; de mannen van Bethel en Ai: tweehonderddrieëntwintig; de nakomelingen van Nebo: tweeënvijftig; de nakomelingen van Magbis: honderdzesenvijftig; de nakomelingen van een andere Elam: duizend tweehonderdvierenvijftig;
>
> EZRA 2:26-31

Eerder was er al een Elam; nu is er het andere Elam.

> de nakomelingen van Harim: driehonderdtwintig; de nakomelingen van Lod, Hadid en Ono: zevenhonderdvijfentwintig; de nakomelingen van Jericho: driehonderdvijfenveertig; de nakomelingen van Senaä: drieduizend zeshonderddertig.
>
> EZRA 2:32-35

14

Teruggekeerde priesters en Levieten

Dat zijn, denk ik, gewoon de mensen uit verschillende families en plaatsen. Nu richten we onze aandacht op de priesters die terugkeerden.

> De priesters: de nakomelingen van Jedaja, van het huis van Jesua: negenhonderddrieënzeventig; de nakomelingen van Immer: duizend tweeënvijftig; de nakomelingen van Pashur: duizend tweehonderdzevenenveertig; de nakomelingen van Harim: duizend zeventien.
>
> EZRA 2:36-39

Heel veel priesters eigenlijk. Bijna een onevenredig groot aantal priesters, als je erover nadenkt. Want uit veel van deze plaatsen kwamen 54 of 122 mensen, en toch waren er uit slechts één tak van deze priesters 1.247, en uit een andere tak 1.017, enzovoort, en 1.052. Er kwamen dus duizenden priesters, die naar verhouding sterk vertegenwoordigd waren. Waarschijnlijk omdat zij degenen waren die het ijverigst waren en als het ware het meest te winnen hadden bij het herstel van de tempeldienst, waartoe zij geroepen waren.

Ook de Levieten, die aan de priesters verwant waren, maar uiteraard niet tot de familie van Aäron behoorden.

> De Levieten: de nakomelingen van Jesua en Kadmiël, van de nakomelingen van Hodavja: vierenzeventig. De zangers: de nakomelingen van Asaf: honderdachtentwintig.
>
> EZRA 2:40-41

Deze zonen van Asaf hebben óf enkele van de psalmen geschreven, óf enkele van de psalmen zijn voor hen geschreven. Zij waren de zangers.

> De nakomelingen van de poortwachters: de nakomelingen van Sallum, de nakomelingen van Ater, de nakomelingen van Talmon, de nakomelingen van Akkub, de nakomelingen van Hatita, de nakomelingen van Sobai: in totaal honderdnegenendertig. De tempeldienaren: de nakomelingen van Ziha, de nakomelingen van Hasufa, de nakomelingen van Tabbaoth,
>
> EZRA 2:42-43

15

De tempeldienaren en hun afkomst

De tempeldienaren worden maar een paar keer in de Schrift genoemd. Maar geleerden lijken het erover eens te zijn dat de tempeldienaren afstamden van de Gibeonieten, die door bedrog die overeenkomst met Jozua sloten. Je herinnert je dat Jozua het land Kanaän aan het veroveren was en geen overeenkomsten met de Kanaänieten mocht sluiten. Deze mensen uit Gibeon, die Kanaänieten waren, lieten Jozua door bedrog geloven dat ze ergens anders vandaan kwamen, niet uit Kanaän. Ze haalden hem ertoe over een wederzijds niet-aanvalsverdrag met hen te sluiten, zodat ze niet uitgeroeid zouden worden. Pas later ontdekte Jozua dat het mensen waren die vlakbij in Kanaän woonden en dat hij zo'n overeenkomst niet had mogen sluiten. Maar hij hield zich aan

die overeenkomst, en het bleek dat ze goede bondgenoten van Israël waren. De tempeldienaren zijn de nakomelingen van de Gibeonieten, volgens wat de meeste geleerden zouden zeggen.

> de nakomelingen van Keros, de nakomelingen van Siaha, de nakomelingen van Padon, de nakomelingen van Lebana, de nakomelingen van Hagaba, de nakomelingen van Akkub, de nakomelingen van Hagab, de nakomelingen van Samlai, de nakomelingen van Hanan, de nakomelingen van Giddel, de nakomelingen van Gahar, de nakomelingen van Reaja,
>
> EZRA 2:44-47

Hier komt trouwens een toets over.

> de nakomelingen van Rezin, de nakomelingen van Nekoda, de nakomelingen van Gazzam,
>
> EZRA 2:48

Als het hier niet is, dan moet je, wanneer je voor de paarlen poorten staat, vragen over de details van deze lijst beantwoorden.

> de nakomelingen van Uzza, de nakomelingen van Paseah, de nakomelingen van Besai, de nakomelingen van Asna, de nakomelingen van de Meünim, de nakomelingen van de Nefusim, de nakomelingen van Bakbuk, de nakomelingen van Hakufa, de nakomelingen van Harhur,
>
> EZRA 2:49-51

Ik hoef deze namen echt niet voor te lezen, behalve dan dat het een goede oefening is.

> de nakomelingen van Bazluth, de nakomelingen van Mehida, de nakomelingen van Harsa, de nakomelingen van Barkos, de nakomelingen van Sisera, de nakomelingen van Tamah, de nakomelingen van Neziah, de nakomelingen van Hatifa.
>
> EZRA 2:52-54

Ik hoop dat niemand uit die lijst is overgeslagen. Vers 55:

> De nakomelingen van de slaven van Salomo: de nakomelingen van Sotai, de nakomelingen van Sofereth, de nakomelingen van Peruda,
>
> EZRA 2:55

16

Priesters zonder bewijs van afstamming

Na de nakomelingen van Salomo's slaven noemt de tekst een andere groep: mensen uit Tel-Melah, Tel-Harsa, Cherub, Addan en Immer die niet konden aantonen uit welke familie zij kwamen en of zij van Israël afstamden. Deze mensen waren helaas hun geslachtsregisters kwijtgeraakt en konden niet echt zeggen tot welke stam ze behoorden. Er staat:

> de nakomelingen van Delaja, de nakomelingen van Tobia, de nakomelingen van Nekoda: zeshonderdtweeënvijftig;
>
> EZRA 2:60

In die categorie dus.

> en van de nakomelingen van de priesters: de nakomelingen van Habaja, de nakomelingen van Hakkoz en de nakomelingen van Barzillai, die een vrouw genomen had uit de dochters van Barzillai uit Gilead, en naar hun naam genoemd was.
>
> EZRA 2:61

Daar hebben we dus weer twee mensen die Barzillai heten. Barzillai, de Gileadiet, was natuurlijk de man die David aan voorraden hielp toen hij en zijn trouwe aanhangers voor Absalom vluchtten. Barzillai was een rijke oude man die hun voorraden en voedsel bracht. Later bood David hem een plaats aan tafel in zijn koninkrijk aan. Barzillai zei:

Ik ben een oude man. Wat kan mij dat schelen?

Hij was dus een goede kerel, een vriend van David. Hij had blijkbaar een dochter, of dochters, van wie er één met die andere man trouwde die Barzillai heette.

In vers 62 staat, met name over degenen die hun afstamming niet met geslachtsregisters konden bewijzen:

> Dezen zochten naar hun inschrijving onder hen die in het geslachtsregister waren ingeschreven, maar zij werden niet gevonden; daarom werden zij als onrein van het priesterschap geweerd.
>
> EZRA 2:62

Je kunt niemand in het priesterschap hebben die niet van Aäron afstamt, en zij konden niet bewijzen dat ze van Aäron afstamden. Van sommigen van hen werd blijkbaar aangenomen dat ze van hem afstamden, maar ze konden het niet bewijzen. Daarom konden ze er niet bij worden opgenomen. De landvoogd, in dit geval waarschijnlijk Zerubbabel en niet Sesbazar, zei tegen hen:

> En Zijne Excellentie zei tegen hen dat zij niet van de allerheiligste dingen mochten eten, totdat er een priester zou aantreden met de urim en met de tummim.
>
> EZRA 2:63

Nu weet ik niet zeker waar ze zo veel later nog de Urim en de Thummim vandaan zouden halen. Maar zolang ze geen Urim en Thummim hadden om de HEERE over zulke dingen te raadplegen, konden ze hun afstamming niet langs natuurlijke weg bewijzen. Er zou een bovennatuurlijke manier moeten zijn waarop God zou bewijzen dat ze echte priesters waren. Tot die er zou zijn, konden ze niet echt als priester dienen. Ze mochten de heilige dingen niet eten.

17

Aantallen, gaven en vestiging in Juda

In vers 64 staat:

> De hele gemeente bijeen: tweeënveertigduizend driehonderdzestig, afgezien van hun slaven en hun slavinnen: dat waren er zevenduizend driehonderdzevenendertig, en zij hadden tweehonderd zangers en zangeressen.
>
> EZRA 2:64-65

Het totale aantal loopt dus tegen de 50.000. Het zijn er 42.360 plus 7.337, en daar komt nog bij:

ze hadden 200 zangers en zangeressen.

Het zijn dus net geen 50.000 mensen.

> Hun paarden: zevenhonderdzesendertig; hun muildieren: tweehonderdvijfenveertig. Hun kamelen: vierhonderdvijfendertig; hun ezels: zesduizend zevenhonderdtwintig. En sommigen van de familiehoofden gaven, toen ze aankwamen bij het huis van de HEERE, Die in Jeruzalem woont, vrijwillig voor het huis van God, om het op zijn oorspronkelijke plaats te doen staan. Naar hun vermogen gaven zij voor de schatkamer ten behoeve van het werk: eenenzestigduizend drachmen aan goud, vijfduizend ponden aan zilver en honderd onderkleden voor priesters. De priesters, de Levieten, sommigen van het volk, de zangers, de poortwachters en de tempeldienaren woonden in hun steden, en heel Israël woonde in zijn steden.
>
> EZRA 2:66-70

Dus ze keerden terug. Al die aantallen mensen die uit bepaalde steden kwamen, gingen blijkbaar terug naar de steden waar ze vandaan kwamen. Het hele gebied dat aan Babylon onderworpen was geweest, stond nu onder Perzisch bestuur. Kores gaf hun het recht om terug te gaan en hun oude steden weer te bewonen en te herbouwen. Er zou dus daadwerkelijk herstel plaatsvinden, niet alleen van Jeruzalem, maar ook van sommige oorspronkelijke plaatsen waar deze mensen vandaan kwamen. Ze hadden echter heel wat werk te verzetten, want er waren daar alleen maar puinhopen.

18

Herstel van altaar en offers ondanks angst

We zien dat Zerubbabel, die belast was met de herbouw van de tempel en dergelijke, met veel tegenstand te maken kreeg. Een deel van die tegenstand komt in hoofdstuk 4 aan de orde. Maar in hoofdstuk 3 staat:

> Toen de zevende maand aanbrak en de Israëlieten zich in de steden gevestigd hadden, verzamelde het volk zich als één man in Jeruzalem.
>
> EZRA 3:1

Dit is bedoeld om de aanbidding weer in te stellen, om het altaar op te richten.

> Jesua, de zoon van Jozadak, stond op met zijn broeders, de priesters, en Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, met zijn broeders, en zij herbouwden het altaar van de God van Israël om daarop brandoffers te brengen volgens wat geschreven staat in de wet van Mozes, de man Gods. En zij plaatsten het altaar op zijn fundament, hoewel er verschrikking over hen was vanwege de volken van de landen rondom. Zij brachten daarop brandoffers voor de HEERE, brandoffers voor de ochtend en voor de avond.
>
> EZRA 3:2-3

Er staat:

ze waren bang geworden voor de mensen uit die landen.

In dit vers krijgen we geen bijzonderheden, maar later wel. Zowel Zerubbabel als later Nehemia kreeg aanzienlijke tegenstand van de plaatselijke Samaritanen. Dit waren de mensen die niet Joods waren, maar afstamden van degenen die door de Babyloniërs waren binnengebracht om de plaats van het volk Israël in te nemen. Sommige

Israëlieten waren in het gebied gebleven, de allerarmsten enzovoort. Ze waren onderling getrouwd. Dit waren mensen die gedeeltelijk Joods waren, maar niet erg Joods. Ze waren grotendeels heidens.

Bedenk dat er in het boek 2 Koningen stond dat, toen deze heidenen het gebied werden binnengebracht, hun heidense gewoonten de HEERE aanvankelijk zo mishaagden dat Hij leeuwen onder hen stuurde en sommigen van hen doodde. Dus stuurden de Perzen een van de priesters van Israël terug om deze mensen de wegen van de HEERE te leren, zodat de leeuwen hen niet zouden doden. Er staat:

> Zij vreesden de HEERE maar dienden ook hun goden, overeenkomstig de handelwijze van de volken waaruit men hen weggevoerd had.
>
> 2 KONINGEN 17:33

Zo waren deze Samaritanen. Ze waren een soort mengvolk, zowel wat afkomst als wat godsdienst betreft. Ze dienden de HEERE en andere goden, en daarom waren ze niet echt zuivere Joden. Ze bezorgden de Joden moeilijkheden. Ze zagen niet graag dat de Joodse godsdienst weer werd ingesteld, enzovoort.

We lezen hier dat er enige angst was. Misschien was er in dit geval enig terrorisme tegen de Joden gepleegd. Maar ze gingen niettemin verder. Ze richtten het altaar op, blijkbaar op hetzelfde fundament waarop het altaar van Salomo had gestaan. Ze bevinden zich op dezelfde plek als de tempel van Salomo, en het altaar staat op het fundament waar het hoort. Ze begonnen de dagelijkse brandoffers te brengen, 's morgens en 's avonds.

Er staat:

> Zij vierden het Loofhuttenfeest volgens wat geschreven staat, namelijk een brandoffer van een dag op die dag in het juiste aantal, overeenkomstig de bepaling voor elke afzonderlijke dag.
>
> EZRA 3:4

Omdat dit de zevende maand was, zoals in vers 1 staat, was het daar de tijd voor.

> Daarna het voortdurende brandoffer en dat voor de nieuwe maanden en voor alle geheiligde vastgestelde tijden voor de HEERE en voor ieder die een vrijwillige gave gaf aan de HEERE.
>
> EZRA 3:5

De nieuwe manen zijn de eerste dag van elke maand, en die werd als een heilige dag behandeld, net zoals de zevende dag van elke week.

> Vanaf de eerste dag van de zevende maand begonnen zij de HEERE brandoffers te brengen, maar de fundering voor de tempel van de HEERE was nog niet gelegd.
>
> EZRA 3:6

Dus ze hadden het altaar opgericht om dat in gebruik te nemen. Maar ze waren nog helemaal niet begonnen met de bouw van de tempel, zelfs nog niet met het fundament.

19

De bouw en fundering van de nieuwe tempel

> Daarom gaven zij geld voor de steenhouwers en voor de ambachtslieden, en eten en drinken en olie voor de Sidoniërs en de Tyriërs, om cederhout te laten komen van de Libanon, over zee naar Jafo, overeenkomstig de vergunning hun verleend door Kores, de koning van Perzië.
>
> EZRA 3:7

Dit is precies wat Salomo had gedaan. Hij had een overeenkomst gesloten met de mensen in Libanon. In zijn tijd was het natuurlijk Hiram, de koning van Tyrus, die cederhout uit dit woud van Libanon moest leveren. Ze lieten de stammen als vlotten

naar Jafo drijven, de zeehaven van Israël. Vervolgens werden die uit elkaar gehaald en als afzonderlijke stammen behandeld, en door de Joden geschaafd en klaargemaakt. Dus sloot deze groep terugkerende ballingen ook een overeenkomst met de mensen van Sidon en Tyrus om van hen ceders te krijgen voor de bouw van de tempel.

Vers 8:

> In het tweede jaar na hun komst naar het huis van God in Jeruzalem, in de tweede maand, begonnen Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, en Jesua, de zoon van Jozadak, en de overigen van hun broeders, de priesters en de Levieten, en allen die uit de gevangenschap naar Jeruzalem waren gekomen met de bouw. Zij stelden de Levieten aan van twintig jaar en daarboven om toezicht te houden op het werk aan het huis van de HEERE. Toen trad Jesua aan, met zijn zonen en zijn broeders, en Kadmiël met zijn zonen, de nakomelingen van Juda, als één man om toezicht te houden op hen die het werk deden in het huis van God, en ook de zonen van Henadad, hun zonen en hun broeders, de Levieten.
>
> EZRA 3:8-9

> En de bouwers legden de fundering van de tempel van de HEERE, en men stelde de priesters op, gekleed in ambtsgewaad, met de trompetten, en de Levieten, de nakomelingen van Asaf, met de cimbalen, om de HEERE te prijzen, naar de richtlijnen van David, de koning van Israël. Zij zongen in beurtzang bij het prijzen en bij het danken van de HEERE dat Hij goed is, dat Zijn goedertierenheid over Israël tot in eeuwigheid is. Heel het volk hief een groot gejuich aan bij het prijzen van de HEERE, omdat de fundering voor het huis van de HEERE gelegd was.
>
> EZRA 3:10-11

Toen het fundament eenmaal was gelegd, hadden ze reden om te geloven dat ook de rest van het gebouw met succes zou worden opgetrokken. In werkelijkheid liep het werk lange tijd vertraging op, en uiteindelijk begonnen ze daarna weer. Volgens mij lag het zestien jaar stil, en toen pakten ze het werk eindelijk weer op, aangemoedigd door de profeten Zacharia en Haggaï. Daar zullen we later over lezen. Ze waren blij dat het fundament was gelegd, maar niet iedereen was even blij. Er waren gemengde reacties.

20

Vreugde en verdriet over de nieuwe tempel

In vers 12 staat:

> Maar velen van de priesters en de Levieten en de familiehoofden, namelijk de ouderen die het eerste huis op zijn fundering gezien hadden, huilden met luide stem toen zij dit huis voor hun ogen zagen, terwijl vele anderen met gejuich en met blijdschap hun stem verhieven.
>
> EZRA 3:12

Met het eerste huis bedoelt de spreker de tempel van Salomo. Bij het zien van dit fundament huilden de ouderen. Er staat:

> Maar velen van de priesters en de Levieten en de familiehoofden, namelijk de ouderen die het eerste huis op zijn fundering gezien hadden, huilden met luide stem toen zij dit huis voor hun ogen zagen, terwijl vele anderen met gejuich en met blijdschap hun stem verhieven. En het volk kon geen onderscheid maken tussen het geluid van het vreugdegejuich en het geluid van het huilen van het volk, want het volk hief een groot gejuich aan en het geluid werd tot ver gehoord.
>
> EZRA 3:12-13

Dat moet een rumoerige gebeurtenis zijn geweest: trompetten en gehuil en gezang en gejuich.

Waarom huilden die oudere mannen nu, die zich de tempel van Salomo nog herinnerden? Daarover bestaan verschillende meningen. Sommigen denken dat ze huilden van vreugde. Anderen denken dat ze huilden van verdriet, omdat ze al konden zien dat het budget dat ze hadden veel kleiner zou zijn dan het budget van Salomo. Ze konden zich herinneren hoe mooi en hoe rijk versierd de tempel van Salomo was geweest, en hoe veel minder deze er toch uit leek te gaan zien. Het was werkelijk een minder indrukwekkend gebouw toen ze klaar waren, omdat ze eenvoudigweg niet het geld hadden dat Salomo had. Ze konden het niet evenaren.

We weten dat Haggaï in deze tijd aan hen schreef. In Haggaï hoofdstuk 2, vers 4, zegt de profeet:

> Wie is er onder u overgebleven die dit huis gezien heeft in zijn eerste heerlijkheid? En hoe ziet u het nu? Is het niet als niets in uw ogen?
>
> HAGGAÏ 2:4

[Vertalersnoot: In de Engelse versnummering is dit Haggaï 2:3.]

Dat zijn dus dezelfde mensen over wie we lezen dat ze daar aan het einde van hoofdstuk 3 huilden. Het waren de oudere mannen, de oudere priesters die de tempel van Salomo hadden gezien voordat die werd verwoest. Nu zien ze dit bouwproject. En er staat:

Wie van jullie heeft deze tempel nog in zijn vroegere pracht gezien? En hoe vinden jullie hem er nu uitzien? Vergeleken met toen stelt dit in jullie ogen toch niets voor?

Met andere woorden, het lijkt erop dat Haggaï zegt dat degenen die huilden, die de tempel vroeger hadden gezien en nu zagen dat hier het fundament werd gelegd, huilden omdat het hun niets leek. Het leek hun niets vergeleken met de tempel van Salomo. En toch profeteert Haggaï vervolgens dat deze latere tempel een grotere heerlijkheid zal hebben dan de tempel van Salomo had. Misschien is dat een verwijzing naar het feit dat Christus Zelf naar deze tempel zou komen die Zerubbabel had gebouwd, en daar zou onderwijzen, enzovoort. De heerlijkheid van de Heere zou hem vervullen in de persoon van Jezus, in een andere zin dan waarin de tempel van Salomo werd vervuld.

Maar op dit punt zien we dus het begin van de herbouw van de tempel. En in hoofdstuk 4 gaan we het begin zien van de tegenstand tegen dit bouwproject. Die bleef hun de hele tijd parten spelen en ontmoedigde hen aanvankelijk, totdat de profeten Zacharia en Haggaï hen opnieuw aanmoedigden en ze het werk weer oppakten.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 2 Kronieken 36:22-23
- Ezra 1:1
- Jeremia 25:12
- Jesaja 44:26-28
- Jesaja 45:1
- Jesaja 45:2

- Ezra 1:2
- Ezra 1:2-3
- Ezra 1:4
- Ezra 1:5
- Ezra 1:6
- Ezra 1:7-8
- Ezra 1:9-11
- Ezra 2:1-2
- Ezra 2:3-9
- Ezra 2:10-23
- Ezra 2:24-25
- Ezra 2:26-31
- Ezra 2:32-35
- Ezra 2:36-39
- Ezra 2:40-41
- Ezra 2:42-43
- Ezra 2:44-47
- Ezra 2:48
- Ezra 2:49-51
- Ezra 2:52-54
- Ezra 2:55
- Ezra 2:60
- Ezra 2:61
- Ezra 2:62
- Ezra 2:63
- Ezra 2:64-65
- Ezra 2:66-70
- Ezra 3:1
- Ezra 3:2-3
- 2 Koningen 17:33
- Ezra 3:4
- Ezra 3:5
- Ezra 3:6
- Ezra 3:7

- Ezra 3:8-9
- Ezra 3:10-11
- Ezra 3:12
- Ezra 3:12-13
- Haggaï 2:4

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.